

РОЗДІЛ 4 ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.02:372.881.1

DOI 10.32782/ped-uzhnu/2024-7-8

Бондарчук Юлія Андріївна,
ORCID ID: 0000-0002-4851-8701
кандидат філологічних наук, доцент,
докторантка Інституту педагогіки НАПН України,
доцентка кафедри іноземних мов
Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

CONDITIONS FOR EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE LANGUAGE LEARNING STRATEGIES

У статті здійснено детальний аналіз умов ефективного впровадження інноваційних стратегій у процес іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Особлива увага приділяється використанню мультимедійних ресурсів, інтерактивних платформ і гейміфікації, які протягом першого курсу навчання демонстрували високий рівень ефективності. Результати анкетування, проведеного на початку другого курсу, показали, що інноваційні стратегії значно підвищують рівень знань, сприяють формуванню комунікативних компетентностей і стимулюють мотивацію до навчання. Інтерактивні платформи та мультимедійні ресурси визнано найбільш дієвими інструментами, які дозволяють адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб здобувачів. Водночас ідентифіковано основні виклики, серед яких недостатнє технічне забезпечення, брак підготовки викладачів до використання інноваційних технологій і проблеми доступності ресурсів. У статті підкреслено, що для ефективного впровадження новітніх стратегій необхідно розробляти комплексні моделі, які враховуватимуть технічні, методичні та організаційні аспекти. Крім того, важливо адаптувати найкращі міжнародні практики до українського контексту, враховуючи особливості вітчизняної системи освіти. Інноваційні підходи є ключовими для підвищення якості іншомовної підготовки, особливо в умовах глобалізаційних змін та зростання вимог до професійної мобільності. Отримані результати мають значний практичний потенціал, оскільки вони можуть бути використані для розробки рекомендацій з удосконалення освітніх програм, підготовки викладачів і покращення технічного забезпечення в закладах вищої освіти. Таким чином, стаття робить вагомий внесок у теорію та практику іншомовної підготовки, створюючи основу для подальших наукових досліджень і впровадження інновацій.

Ключові слова: іншомовна підготовка, інноваційні стратегії, інтерактивні платформи, мультимедійні ресурси, гейміфікація, комунікативні компетенції.

The article provides a detailed analysis of the conditions for the effective implementation of innovative strategies in the process of foreign language training for higher education students. Special attention is given to the use of multimedia resources, interactive platforms, and gamification, which demonstrated high efficiency during the first year of study. The results of the survey conducted at the beginning of the second year indicate that innovative strategies significantly improve knowledge levels, contribute to the development of communicative competencies, and enhance motivation for learning. Interactive platforms and multimedia resources have been recognized as the most effective tools, allowing the educational process to be tailored to individual needs. At the same time, the study identifies key challenges, including insufficient technical support, lack of teacher training in innovative technologies, and resource accessibility issues. The article emphasizes the necessity of developing comprehensive models that address technical, methodological, and organizational aspects for the successful integration of innovative strategies. Furthermore, adapting best international practices to the Ukrainian context is crucial, considering the specificities of the national educational system. Innovative approaches are essential for enhancing the quality of foreign language training, particularly in the context of globalization and the increasing demands for professional mobility. The findings have significant practical implications, as they can be utilized to develop recommendations for improving educational programs, training educators, and enhancing technical infrastructure in higher education

institutions. Thus, the article makes a substantial contribution to the theory and practice of foreign language training, providing a foundation for further research and the implementation of innovations.

Key words: foreign language training, innovative strategies, interactive platforms, multimedia resources, gamification, communicative competencies.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток суспільства та інтеграція України у світовий освітній простір ставлять нові вимоги до іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Глобалізація, зростання міжнародної співпраці та конкурентоспроможність на ринку праці вимагають володіння англійською мовою на високому рівні, що є важливим чинником професійного становлення майбутніх фахівців. Водночас традиційні методи навчання, що здебільшого зосереджуються на граматично-перекладному підході та репродуктивному засвоєнню знань, не забезпечують необхідного рівня комунікативної компетентності.

Протягом першого курсу навчання здобувачів вищої освіти активно застосовувалися інноваційні стратегії іншомовної підготовки, зокрема інтерактивні платформи, мультимедійні ресурси, елементи гейміфікації та віртуальні класи. Ці підходи відкривали нові можливості для персоналізованого, гнучкого та ефективного навчання. На початку другого курсу було проведено опитування з метою оцінити ефективність застосованих методів і вивчити їхній вплив на рівень іншомовної підготовки здобувачів освіти.

Інноваційні методи дозволяють створювати середовище, де здобувач вищої освіти може активно взаємодіяти з матеріалом, викладачем та іншими учасниками навчального процесу. Однак, впровадження таких методів стикається з низкою викликів. По-перше, у деяких закладах вищої освіти спостерігається недостатній рівень технічного забезпечення, який унеможливує повноцінне використання сучасних технологій. По-друге, викладачі не завжди мають достатню підготовку для інтеграції інноваційних методів у свою практику. По-третє, здобувачі вищої освіти не завжди володіють достатньою мотивацією для використання інтерактивних ресурсів, особливо якщо вони стикаються з технічними або організаційними проблемами. Крім того, виникають питання щодо того, як саме інтегрувати інноваційні стратегії в існуючу систему навчання, не втрачаючи цінності традиційних методів. Отже, постає необхідність у науково обґрунтованому визначенні умов, за яких інноваційні методи можуть бути ефективно впроваджені у процес іншомовної підготовки, а також у розробці рекомендацій для їх реалізації. Такий підхід сприятиме підвищенню

якості навчання, формуванню ключових компетентностей, необхідних для професійного становлення, та забезпеченню відповідності освітнього процесу сучасним викликам глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інноваційні стратегії у навчанні англійської мови активно досліджуються як у вітчизняній, так і у зарубіжній науковій літературі. Багато дослідників наголошують на важливості впровадження сучасних технологій для підвищення ефективності навчального процесу та адаптації до викликів глобалізації. Робота Т. Erben “Teaching English Language Learners Through Technology” (2009) підкреслює значущість використання технологій для розвитку мовних компетентностей [14, с. 45]. Використання відео- та аудіоматеріалів сприяє покращенню сприйняття мови на слух, збагаченню словникового запасу та розвитку міжкультурної компетентності. Подібні ідеї висвітлено у посібнику Гуржія А. М., де акцентовано увагу на перевагах мультимедійних технологій у навчанні [5, с. 78]. В огляді популярних платформ (2023) зазначено, що інтерактивні ресурси, такі як Duolingo, Memrise та Quizlet, дозволяють здобувачам вищої освіти самостійно регулювати темп навчання та адаптувати його до власних потреб [8, с. 21]. Азарова Л. Є. також підкреслює значущість інформаційних технологій для ефективного засвоєння матеріалу [1, с. 15]. Використання ігрових елементів розглянуто у роботах Шелудченка С. Б. та Корень А. М. [13, с. 46]. Автори відзначають, що гейміфікація стимулює мотивацію та створює сприятливе навчальне середовище [13, с. 48]. Подібні висновки наведено у дослідженнях Тимошук Н., де підкреслено роль гейміфікації у професійно орієнтованому навчанні [10, с. 148]. Дослідження Бондарчук Ю. А. присвячені аналізу мотиваційних чинників та ефективних підходів у іншомовній підготовці [2, с. 5]. Автор акцентує увагу на проблемах недостатнього технічного забезпечення та підготовки викладачів [2, с. 7]. Робота Триуса Ю. В. розглядає комбіноване навчання як інноваційну освітню технологію, яка може стати основою для подолання цих викликів [11, с. 300].

Таким чином, аналіз останніх досліджень свідчить про значний інтерес до інтеграції інноваційних стратегій у навчальний процес. Проте

залишаються актуальними питання рівного доступу до технологій, підвищення кваліфікації викладачів та створення ефективних моделей інтеграції новітніх підходів у систему освіти.

Метою статті є визначення умов ефективного впровадження інноваційних стратегій у процес іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти на основі результатів застосування цих методів протягом першого курсу навчання. Дослідження спрямоване на вивчення впливу мультимедійних ресурсів, інтерактивних платформ, елементів гейміфікації та інших сучасних підходів на якість навчання англійської мови. Також метою є аналіз основних викликів, які виникають під час інтеграції цих стратегій у навчальний процес, і розробка рекомендацій для їх оптимального впровадження.

Виклад основного матеріалу. Інноваційні стратегії навчання англійської мови є важливим елементом сучасного освітнього процесу, спрямованого на розвиток комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти. Давайте розглянемо результати дослідження впливу інноваційних методів на навчальний процес, проведеного серед студентів чотирьох провідних університетів України: Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка та Київського національного університету технологій та дизайну.

Для визначення впливу інноваційних методів на процес вивчення англійської мови було проведено опитування серед здобувачів вищої освіти другого курсу. Основна мета анкетування полягала в оцінці того, наскільки мультимедійні ресурси, інтерактивні технології, гейміфікація та інші інноваційні підходи сприяють підвищенню рівня іншомовної підготовки. Анкета охоплювала питання, спрямовані на вивчення сприйняття інноваційних методів, їх ефективності, частоти використання та основних викликів, що виникають у процесі їх інтеграції. Опитування було розроблено таким чином, щоб забезпечити отримання як кількісних, так і якісних даних. Респонденти мали можливість висловити свої думки як через закриті, так і через відкриті запитання, що дало змогу глибше зрозуміти специфіку впровадження інноваційних стратегій у різних навчальних закладах.

А. Вплив інноваційних методів навчання на знання англійської мови

Результати показують, що більшість респондентів (71,1%) відчують значне покращення знань англійської мови завдяки застосуванню інноваційних методів навчання. Це свідчить про високу ефективність таких підходів, як мультимедійні ресурси, інтерактивні платформи та інші технологічні інструменти, що дозволяють адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб здобувачів вищої освіти. Значне покращення, зазначене більшістю опитаних, є індикатором того, що такі методи не лише підвищують рівень знань, але

Рис. 1. Чи відчуваєте ви покращення у своїх знаннях англійської мови після застосування інноваційних методів навчання (мультимедійні ресурси, інтерактивні платформи тощо)?

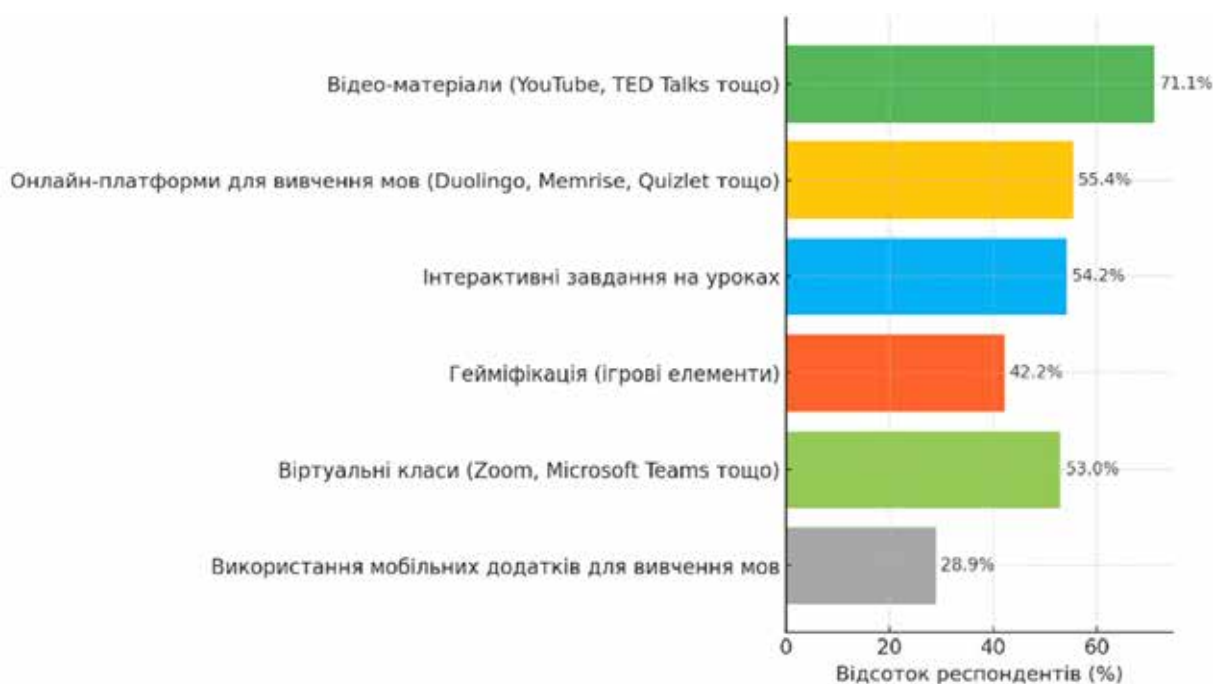
й створюють сприятливе середовище для активного залучення в навчання. Ще 20,5% респондентів вказали на незначне покращення. Це може бути пов'язано з різними факторами, такими як обмежений доступ до ресурсів, недостатній рівень технічного забезпечення або індивідуальні труднощі у сприйнятті нових методів. Цей аспект вказує на необхідність більш комплексного підходу до впровадження інновацій, зокрема забезпечення рівного доступу до технологій та підвищення рівня підтримки з боку викладачів. Лише 5% опитаних не відчували змін, що свідчить про можливу неефективність окремих підходів у певних умовах або недостатню інтеграцію інноваційних стратегій у традиційний навчальний процес. Додатково, 3,4% респондентів вагалися з відповіддю, що може бути ознакою недостатнього усвідомлення впливу інноваційних методів на їх навчання. Це підкреслює важливість роз'яснювальної роботи щодо переваг таких методів та їх потенційного впливу на результати навчання.

Отримані дані свідчать про те, що інноваційні методи мають значний позитивний вплив на процес навчання, особливо для тих, хто активно залучений у використання цих інструментів. Високий рівень ефективності, зазначений більшістю респондентів, вказує на доцільність їх подальшого впровадження у навчальні програми. Водночас, існує необхідність вдосконалення технічної та методичної підтримки, а також підвищення рівня обізнаності здобувачів щодо переваг інноваційних

стратегій. Це дозволить максимізувати їх вплив на якість іншомовної підготовки та зробити навчання доступнішим і цікавішим для всіх.

Б. Найбільш корисні інноваційні методи навчання

Результати показують, що серед запропонованих інноваційних методів навчання респонденти найчастіше виділяли відео-матеріали (YouTube, TED Talks тощо) як найбільш корисний інструмент (71,1%). Це свідчить про популярність і ефективність використання візуальних матеріалів, які дозволяють комбінувати слухання та перегляд для кращого засвоєння інформації. Другим за популярністю методом стали онлайн-платформи для вивчення мов, такі як Duolingo, Memrise та Quizlet, які отримали підтримку 55,4% опитаних. Їх інтерактивний формат і можливість персоналізованого навчання забезпечують високу зацікавленість і ефективність. Інтерактивні завдання на заняттях також отримали високі оцінки (54,2%), що свідчить про важливість активної участі здобувачів освіти у процесі навчання. Гейміфікація (42,2%) виявилася менш популярною, але все ж значною частиною респондентів визнана корисною, особливо для підвищення мотивації. Віртуальні класи (Zoom, Microsoft Teams тощо) отримали 53,0% голосів, що свідчить про їх ефективність в умовах дистанційного навчання. Використання мобільних додатків було найменш популярним серед опитаних (28,9%), що може свідчити про недостатню адаптацію цього методу в навчальному

Рис. 2. Які інноваційні методи були найбільш корисними для вашого навчання? (можна вибрати декілька варіантів)

процесі або про обмеження в доступі до мобільних технологій.

Отримані дані свідчать, що інноваційні методи навчання мають різну популярність та ефективність серед здобувачів освіти. Найвищі результати показали відео-матеріали та онлайн-платформи, що підтверджує їх доцільність для подальшого використання. Менш популярні методи, такі як мобільні додатки, потребують додаткових досліджень та адаптації для підвищення їхньої ефективності.

В. Ефективність використання мультимедійних ресурсів

Результати анкетування свідчать про високу оцінку ефективності використання мультимедійних ресурсів у навчальному процесі. Майже 40% респондентів (39,8%) вважають їх «дуже ефективними», а ще 38,6% зазначили, що ці ресурси є «ефективними». Це підкреслює важливість інтеграції таких інструментів, як відео, аудіоматеріали та презентації, у процес вивчення англійської мови. 16,9% опитаних оцінили мультимедійні ресурси як «середньо ефективні». Цей результат може свідчити про різницю в доступності або якості використаних матеріалів, а також про індивідуальні уподобання респондентів щодо стилів навчання. Незначна частина респондентів (3,1%) вважає мультимедійні ресурси «не дуже ефективними», і лише 1,6% відзначили їх як «не ефективними». Такі результати можуть бути обумовлені недостатньою технічною підтримкою або

відсутністю підготовки викладачів до ефективного використання таких методів.

Мультимедійні ресурси визнані одними з найефективніших інструментів для навчання, оскільки вони сприяють підвищенню зацікавленості та доступності інформації для здобувачів вищої освіти. Для максимізації їхнього впливу необхідно забезпечити технічну підтримку, розробку якісних матеріалів та підготовку викладачів до використання цих технологій.

Г. Частота використання інтерактивних платформ для вивчення англійської мови

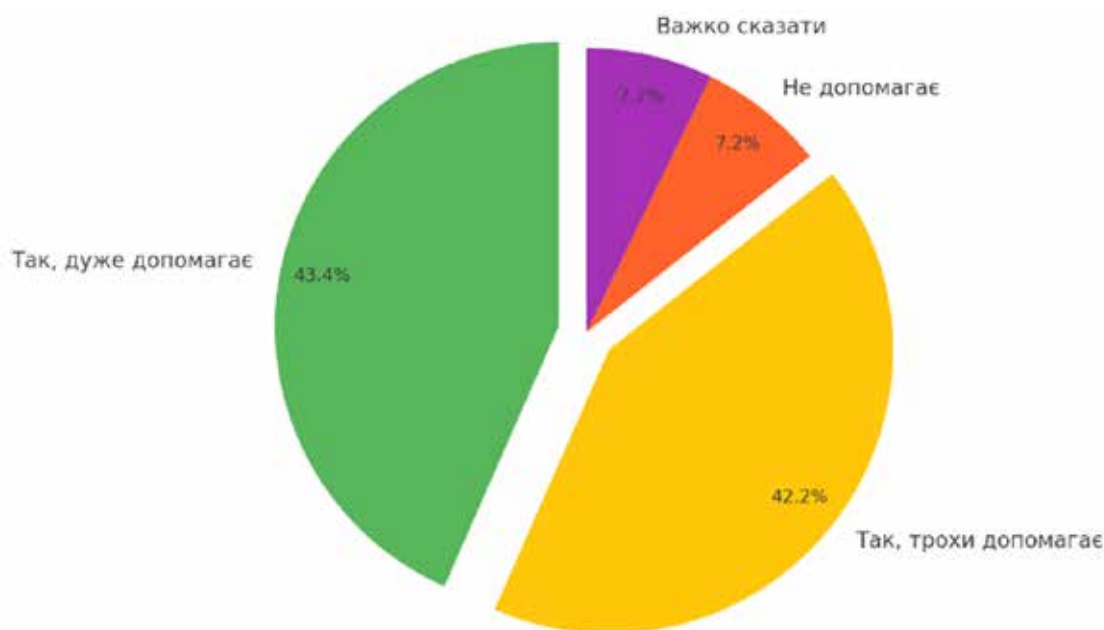
Результати опитування демонструють, що інтерактивні платформи є важливим інструментом у процесі вивчення англійської мови, причому найбільша кількість респондентів (43,4%) використовує їх кілька разів на тиждень. Це свідчить про високу популярність таких ресурсів, які сприяють регулярному навчанню та закріпленню знань. 24,1% опитаних зазначили, що використовують інтерактивні платформи щодня. Цей результат підкреслює важливість цих інструментів для активного та систематичного навчання. Регулярне використання платформ, ймовірно, пов'язане з їх доступністю та можливістю індивідуального налаштування навчання. 19,3% респондентів вказали, що звертаються до платформ раз на тиждень, а 10,8% – рідше ніж раз на тиждень. Це може бути пов'язано з недостатньою мотивацією, обмеженим доступом до ресурсів або пріоритетом інших

Рис. 3. Оцініть ефективність використання мультимедійних ресурсів (відео, аудіо, презентації) у вашому навчальному процесі

Рис. 4. Як часто ви використовуєте інтерактивні платформи для вивчення англійської мови?

Рис. 5. Чи допомагає вам використання гейміфікації (ігрових елементів) у вивченні англійської мови?

методів навчання. Лише 2,4% опитаних повідомили, що ніколи не використовують інтерактивні платформи. Це може вказувати на технічні труднощі, низьку обізнаність про такі ресурси або небажання змінювати звичні способи навчання.

Дані свідчать про те, що більшість респондентів регулярно використовують інтерактивні платформи, що підтверджує їхню ефективність і доцільність у навчальному процесі. Проте певна

частина респондентів використовує їх рідко або взагалі не звертається до них, що вказує на необхідність подальшого впровадження цих ресурсів у навчальні програми та забезпечення технічної підтримки для їх активного використання.

Д. Використання ігрових елементів у вивченні англійської мови

Результати демонструють, що гейміфікація є корисним інструментом у навчанні англійської

мови. Зокрема 43,4% респондентів вказали, що використання ігрових елементів «дуже допомагає». Ще 42,2% зазначили, що гейміфікація «трохи допомагає». Таким чином, загалом 85,6% опитаних відчувають позитивний вплив цього підходу, що свідчить про його високу ефективність для підвищення мотивації та залучення здобувачів до навчального процесу. Однак 7,2% респондентів заявили, що гейміфікація їм «не допомагає», і стільки ж (7,2%) вагалися з відповіддю. Ці результати можуть бути обумовлені недостатньою інтеграцією ігрових елементів або їх невідповідністю стилям навчання окремих здобувачів.

Гейміфікація є перспективним інструментом у навчанні англійської мови, оскільки більшість респондентів вважають її корисною. Для підвищення ефективності цього підходу необхідно враховувати індивідуальні особливості здобувачів та забезпечувати якісну інтеграцію ігрових елементів у навчальний процес.

Е. Вплив інноваційних методів на зацікавленість здобувачів

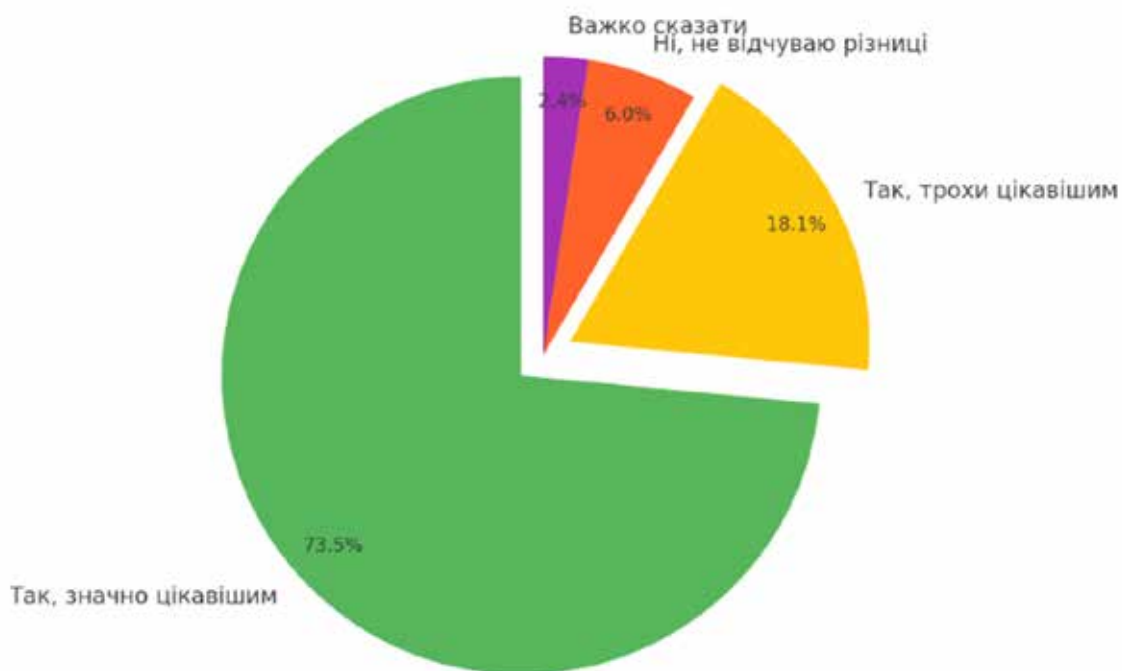
Результати опитування підтверджують, що інноваційні методи значно підвищують цікавість до навчання англійської мови. Основні висновки з Рис. 6 є наступними – 73,5% респондентів вважають, що інноваційні методи роблять навчання «значно цікавішим». Це підкреслює ефективність новітніх підходів у підвищенні зацікавленості здобувачів освіти. Ще 18,1% зазначили, що навчання

стало «трохи цікавішим», що також свідчить про позитивний вплив інноваційних стратегій. Лише 6% респондентів не відчули різниці, і 2,4% вагалися з відповіддю. Це може бути пов'язано з індивідуальними особливостями навчання або недостатньою інтеграцією інновацій.

Інноваційні методи навчання мають сильний потенціал для підвищення мотивації та зацікавленості у вивченні англійської мови. Переважна більшість респондентів позитивно оцінили їх вплив, що свідчить про необхідність подальшого впровадження цих підходів у навчальні програми.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Результати дослідження підтверджують важливість впровадження інноваційних стратегій у процес іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Використання мультимедійних ресурсів, інтерактивних платформ і елементів гейміфікації сприяє підвищенню ефективності навчального процесу, формуванню комунікативних компетентностей і зростанню мотивації здобувачів до вивчення англійської мови. Особливо вагомим є позитивний вплив таких методів на зацікавленість студентів, що підтверджує доцільність їх подальшого використання у навчальних програмах.

Водночас, дослідження виявило ряд викликів, пов'язаних із впровадженням інновацій. Недостатній рівень технічного забезпечення, брак підготовки викладачів до роботи з новітніми технологіями

Рис. 6 Чи відчуваєте ви, що інноваційні методи роблять навчання англійської мови цікавішим?

та проблеми доступності ресурсів залишаються ключовими перешкодами. Ці аспекти потребують додаткової уваги для забезпечення максимальної ефективності застосування інноваційних підходів.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку комплексних моделей інтеграції інноваційних стратегій, що враховуватимуть технічні, організаційні та методичні аспекти. Також необхідно поглиблено вивчити вплив інноваційних методів на розвиток конкретних аспектів

іншомовної компетентності, таких як говоріння, письмо, аудіювання та читання. Досвід інших країн у впровадженні новітніх технологій може стати важливим джерелом ідей для адаптації найкращих практик до українського освітнього середовища.

Таким чином, отримані результати та окреслені перспективи сприятимуть не лише підвищенню якості іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти, але й адаптації освітнього процесу до сучасних викликів глобалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Азарова Л.Є. Лінгвоінформаційний підхід як базисна форма дослідження складних номінацій на структурному рівні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2015. Вип. 53. С. 13–16.
2. Бондарчук Ю.А. Інноваційні стратегії іншомовної підготовки студентів: аналіз мотиваційних чинників та ефективних підходів. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, 2024. Вип. 2. С. 3–11. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.1>
3. Бондарчук Ю.А. Стратегії викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Освіта. *Інноватика. Практика*, 2024. Том 12, № 1. С. 32–38. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i1-005>
4. Бондарчук Ю. Стратегічне удосконалення навчання іноземних мов у закладах вищої освіти: інноваційні підходи в умовах динамічних змін. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2024. Вип. 6. <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.05.29.09>
5. Гуржій А.М. Мультимедійні технології та засоби навчання: навчальний посібник. Нілан-ЛТД, 2017.
6. Клак І.Є., Яценюк Н.І. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземної мови засобами мультимедійних технологій навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2020. Том 76, № 2. С. 163–176. <https://doi.org/10.33407/itlt.v76i2.2691>
7. Коробейнікова Т.І. Формування англomовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх учителів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання іноземних мов: германські мови». Київ, 2013.
8. Огляд популярних інтерактивних платформ. Training.qatestlab.com. 2023. <https://training.qatestlab.com/blog/technical-articles/overview-of-popular-interactive-platforms/>
9. Ставицька І.В., Куценко Н.М., Корбут О.Г., Свиридова Л.Г. Особливості застосування інтерактивних ігор в умовах дистанційного навчання. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 2021. Вип. 79, т. 2. С. 126–129. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.27>
10. Тимощук Н. Гейміфіковані елементи на заняттях з іноземної мови професійного спрямування. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2020. Вип. 28, т. 4. С. 147–151. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/28.208823>
11. Триус Ю.В. Комбіноване навчання як інноваційна освітня технологія у вищій школі. *Теорія та методика електронного навчання*, 2012. Вип. III. С. 299–308.
12. Холод І.В. Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Умань: Візаві, 2018. 165 с.
13. Шелудченко С.Б., Корень А.М. Інструменти гейміфікації як мотиватор при навчанні англійської мови. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, 2024. Вип. 2. С. 44–50. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.7>
14. Erben T. Teaching English Language Learners Through Technology. Castaneda. New York, 2009. 220 p.